

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16A
Telefon št. 72

Upravišstvo:
Bodna ulica št. 6
Telefon št. 36

**Redna izdaja, št. 50, uređ.
št. 11.842**

Ljubljana, 4. oktobra.

Tekom zadnjih dni se je politični položaj v Beogradu popolnoma razvil.

Gospod Protić se je vrnil iz svojega vojnega okraja s tako eklatantnim neuspehom, da se sedaj tudi tisti, ki o njem videli konstruktivne neke nove megle parlamentarne in vladne rešitve, spoznali, da so se igrali s praznimi kombinacijami. Edino izjemo tvoje je še naš domaći opozicijski, ki se delajo neverne Tomaže, ker radikalna stranka se ni izključila starega fronderja, pa ne vedo ali nočejo vedeti, da je Pašić izdal taktično parolo: ne ubijati, naj se gospodin Stojan sam nasadi na nož... Pašić pa je še vedno edina avtoriteta svoje stranke, diktator, kateremu se pokoravajo radikali brez pogoja. Najbolji prijatelj so od g. Protića zahtevali dvojno: predvsem naj se takoj vrne v skupščino in naj s svojo absenco ne daje več potuše separatističnim elementom; drugi naj opusti svojo zahtevo po reviziji komaj sprejete ustave, ker revizijskištvo politika mora strmovati državo v nove ognjene notranje boje. Prijatelj gosp. Protića ne nasprotujejo, narobe želijo, da se mu pod zgoraj omenjenima pogojema posreči pridobiti radičevce in klerikalce, zavedajo pa se gotovo, da je to le pobožna želja. Pač bi klerikalci za ceno obnove lepih nekdanjih Protić - Koroševih časov položili ad acta svoje revizijske zahteve. Toda radić ne more za njuni — niti za ceno, da bi mu moral Korošec odstopiti svoje podpredsedniško mesto. Brez Radića pa je vsaka Protićeva kombinacija račun s premajhnimi številkami. G. Stojan gre to dni še v Zagreb. Ker razum sebe ne prinaša ničesar, je rezultat njegovih konferenc že naprej jasn.

Dvo politični kombinaciji sta bili mogoči v Jugoslaviji: Protićeva in Pašićeva. Protićeva je definitivno propadla. Ostane Pašićeva, ker mora ostati. Tega se zavedajo tudi demokrati, ki im koalicija s konservativno, v mnogih starih tradicijah živečo radikalno partijo strankarsko gotovo ni prijetna, ki pa so si svesti, da so kot najlažja državna stranka prevzeli tudi največje dolžnosti napram narodu in domovini. Ni manjkalo glasov, ki so zagovarjali prehod v opozicijo in zahtevali, da naj se razpiše nove volitve. Pred velikim argumentom, da izstop demokratov iz vlade pomenja prekinjenje izvrševanja ustavne izgraditve naše države in poštenek pravega notranjega kaosa, so utihli bojni glasovi.

Zasluga gosp. Pašića je, da se je odločil, napraviti konec neizvestnosti. Dobil je od svoje stranke pooblastilo, da v sporazumu s demokratskimi voditelji definitivno razčisti vsa vprašanja, ki so v zvezi z nadaljevanjem dela radikalno - demokratske koalicije.

To se je zgodilo. V nedeljo se je vršil sestanek gosp. Pašića z gosp. Priščićem. Končal se je s popolnim uspehom. Oba državnika sta se složila v tem, da je nadaljni obstoj sedanje koalicije neobhodno potreben. Razgovor o podrobnostih vladnega programa je pokazal, da ne obstajajo nobene načelne difference, ki bi mogle ogroziti nadaljnje delo. Glede osebnih vprašanj se niti z ene, niti z druge strani niso stavile zahteve, ki bi mogle postati predmet novih težkoč. Zlasti so neresnične vesti, ki zatrjujejo, da se bodo demokrati odrekli notranjemu ministarstvu. Politično ravnanje zahteva, da priprava notranji resort demokratom, dokler je predsedništvo v rokah radikalcev. Predno parlament ne konča dela, ki je potrebno za izvršitev ustave, naj bi se vprašanje novih volitev ne postavilo na dnevni red. Oba voditelja sta si bila svesta, da bodeta njuni stranki z medsebojno lojalnostjo mogli preprečiti vsak nesporazum in se z vnešeno posvetitvijo skupnemu zakonodajnemu in upravnemu delu. Sporazumno se jima tudi ugotovila vprašanje formalne demisijske kabinete ob priliki povratka kralja v domovino.

Na podlagi tega načelnega sporazuma se bodo najbrž še ta teden pričela pogajanja med zaupniki demokratske in radikalne stranke. Gre za ugotovitev raznih podrobnosti in smatirati je, da bo tudi to delo brzo opravljeno.

Mi z zadovoljstvom beležimo, da so se situacija razbistrila še pred sestankom narodne skupščine. Cela klopca najvažnejših vprašanj je na dnevnem redu. Z utrditvijo položaja je dana gotovost, da bo jesensko zasedanje parlamenta prineslo državi in narodu koristnih sadov.

Energična obramba proti Albaniji

DALEKOSEŽNI SKLEPI MIN. SVETA. PROTEST ITALIJE?

Beograd, 4. oktobra. (Izv.) Radi dogodkov na albanski meji in zbiranja madžarskih čet na madžarski meji, se je vršila danes v vojnem ministarstvu konferenca, katere se je poleg vojnega ministra udeležil tudi šef generalnega štaba vojvoda Petar Bojović s celim štabom. Predloženi in sprejeti so bili sklepi glede zavarovanja naših mej napram Albaniji in Madžarski. V slučaju potrebe bo poklicanih nekaj letnikov na vojaške vežbe.

Beograd, 4. oktobra. (Izv.) Danes se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala do 13. ure. Vojni minister, general Zečević, je poročal o položaju na albanski fronti in o varnostnih ukrepih, ki jih je sklenil generalni štab. Ministrski svet je odobril vse predloge vojnega ministra glede zavarovanja naših mej proti Albaniji in Madžarski, da se prepreči eventualni vpadi ali napadi na naše ozemlje.

Beograd, 4. oktobra. (Izv.) Iz Skoplja se poroča: Ugotovljeno je, da se čete albanske tiranske vlade že dva dni v velikih masah pomikajo proti naši demarkacijski črti. V sektorju od Malčerika do Debra poveljuje albanski četami Elen Jusuf in Ahmed bej. Na arakijski fronti je že prišlo do puškaranja med obojestranskimi izvidniki. Opaženi so bili tudi že albanski topovi italijanskega fabrikata. Tudi vsa municija je italijanskega izvora. Vjetniki so izpovedali, da je precejšen del albanske vojske oblečen v francoske uniforme, ki so jih dobili iz Italije. Med drugimi je bil vjet tudi oficir tiranske vlade, Ali Pristina, pri katerem je bilo najdeno povelje vojnega ministra albanske vlade v Tirani, da naj albanske čete napadejo našo mejo in zasedejo črto, ki jo je pripoznala Albanijska veleposlaniška konferenca v Londonu leta 1913. V povelju se dalje pozivljajo albanske čete, naj prodor vrh tega globoko v jugoslovansko ozemlje, da rešijo tudi brate, ki so

prideleni kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Beograd, 4. oktobra. (Izv.) Ker je potrebna močnejša zaščita naše meje napram Albaniji, je rešeno, da se pošljejo komandam na granici artilerjska in pehotna ojačenja. Na potu so že večji oddelki pehote in več divizij artilerije. V slučaju, da Arnavti napadejo naše meje, ni izključeno, da se pokličejo k šesttedenskim orožnim vajam oni volaki, ki so bili v letih 1918. do 1920. v vojski. Vojni minister je dobil naročilo, da pripravi vse potrebno za slučaj, ako bi prišlo do napada.

Beograd, 4. oktobra. (Presburo) Tiranska vlada noče čakati odločitve veleposlaniške konference in napada neprestano našo mejo. Ponoči dne 2. oktobra okoli polnoči so Albanci napadli naše postojanke pri radimorskem potoku. Ker so napadli z vseh strani se jim je posrečilo prekorčiti potok z enim vodom. Kasneje so naše čete zavrnile sovražnika in ga potisnile nazaj. Na albanski meji se opaža zadnje dni zelo živahno gibanje albanskih čet. Čuje se tudi topovski ogenj. Albanska oblastva nastopajo zelo kruto proti našemu življu. Ubojstva so na dnevnem redu.

Rim, 4. oktobra. Jugoslovansko poslaništvo naznanja, da so se ojačile jugoslovanske garnizije ob albanski meji, in sicer zaradi eventualnega gibanja albanskih čet.

Rim, 4. oktobra. Listi razburjeno pišejo o nameravani jugoslovanski intervenciji v Albaniji, katero je jugoslovanski poslanec naznanil laški vladi s posebno noto. Giolitti jeva »Tribuna« hoče vedeti, da bo Jugoslavija zasedla severna albanska pristanišča ter zahteva energičen nastop zunanjega ministra, ki ne sme pripustiti, da se Jugoslavija vmešava v albanske zadeve. Včeraj se je vršil dolg razgovor med ministrom della Torretta in jugoslovanskim poslanikom Antonovičem.

Boljševiški milijoni proti Jugoslaviji

SENZACIONALNA ARETACIJA SIME MARKOVIČA NA DUNAJU

Dunaj, 4. oktobra. (Izv.) Danes sta bila tu aretirana jugoslovanska državljana, Ilija Mikić in bivši komunistični poslanec dr. Sime Marković, ki sta se udeležila boljševiškega kongresa v Moskvi in se sedaj že nekaj časa nahajala na Dunaju, ne da bi se bila prijavila policiji. Na Dunaju sta vodila »jugoslovanski propagandni oddelek«, v katerem je tudi bivši poslanec doktor Lemež. V posesti Mikića, ki je bil

član izvršnega komiteja tretje internacionale v Moskvi, se je našlo med drugim tudi znatne denarne vsote v tujih valutah v skupni vrednosti 100 milijonov kron. Tudi pri Markoviću je našla policija raznih valut v znesku nad en milijon kron. Domneva se, da je ta denar moskovskega izvora. Oba komunistična prvaka bodeta najbrž izgana, odnosno izročena jugoslovanskim oblastim.

Oficijska Madžarska se pokorava

Dunaj, 4. okt. (Izv.) Madžarska vlada se je uklonila ultimatu antante in odredila evakuacijo obeh con. V Burgenlandu pa so ostale vse madžarske tolpe, izvrstno opremljene tudi z artilerijo. Njihovo število znaša do 30.000 mož. Napadi na avstrijske granice se še vedno ponavljajo. Avstrijska vlada zahteva, da ji sedaj antanta očisti Burgenland. Na posredovalni konferenci, ki se vrši s posredovanjem Italije v Benetkah, bodo Madžari zahtevali, da jim Avstrija odstopi Šopronj. Avstrijska vlada odklanja razpravo o korekturi mej, dokler niso tolpe pregnane in mir v deželi vzpostavljen.

Pariz, 4. okt. Uradna objava slove: Sklepi veleposlaniške konference, ki pooblašča Italijansko vlado, naj se pogaja z zastopniki avstrijske in madžarske vlade o rešitvi burgenlandskega vprašanja, se ne more smatrati kot končnovenjav, ker angleška vlada še ni privolila.

PROTIĆ NA POTOVANJU.

Beograd, 4. oktobra. (Izv.) G. Protić namerava še ta teden priti v Zagreb, da stopi v stik s hrvatskimi opozicijskimi strankami. Iz Zagreba se bo napotil v Novi Sad in še nekatera druga mesta. V Beograd se vrne 15. t. m., ko prične izhajati njegov list »Radikal«.

Sestanek reške konstituante

Zagreb, 4. oktobra. »Riječ« poroča z Reke, da se jutri sestane reška konstituanta. Med prebivalstvom vlada zaradi tega veliko zadovoljstvo ter se za otvoritev konstituante pripravljajo velike manifestacije. Sodijo, da bo takoj došlo do sestave vlade, na čelu katere bi ostal Riccardo Zanella.

TEPENI GRKI PONUJAJO MIR.

Carigrad, 3. oktobra. Iz Aten javljajo, da bo grška vlada v kratkem izdala proglas, kjer bo poudarjala, da je Grška pripravljena prirediti mirovna pogajanja. V proglasu se bo tudi izjavilo, da se takoj ustavi mobilizacija grške vojske.

Angora, 3. oktobra. Turške čete so napadle fronto vzhodno od Eski Šehirja. Grki so se morali umakniti proti vzhodu. Posebno jak je bil pritisk turških čet na južni fronti. Grki so evakuirali Čajbolovo.

Pariz, 4. okt. Grki so na burnem zborovanju v New Yorku zahtevali odstop kralja Konstantina, ker je krv nesuspehov grških čet v Mali Aziji.

BRANTING — ŠVEDSKI MIN. PREDSEDNIK.

Pariz, 4. oktobra. Kakor doznava »Petit Parisien«, je Branting zapustil Zenevo in se vrnil v domovino, ker mu je kralj poveril sestavo novega švedskega kabineta.

Ptujski narodni socijalci pred sodiščem

(POROČILO NA DRUGI STRANI.)

Profi obrekovalcem učiteljstva

SODBA LJUBLJANSKEGA UČITELJSTVA O NSS.: »HUJŠI SO OD ŠUSTERŠČIJANCEV«.

Ljubljana, 4. oktobra.

Ljubljansko učiteljstvo je na današnjem zborovanju svojega »Ljubljanskega učiteljskega društva« skoro soglasno (proti glasovoma dveh narodnosocijalnih partizanov, gg. Ambrožiča in Repovša obsodilo gonjo, ki jo uprizarja glasilo NSS »Jugoslavija« v zvezi s »Slovenec« in »Novin časom« proti učiteljstvu.

Ravnatelj Luka Jelenc je podal sledečo izjavo in protest:

IZJAVA IN PROTEST.

Od 24. septembra sem, od časa razsodbe v Peskovi aferi, je učiteljstvo predmet najostudnejših, podlih, neosnovanih napadov v nekaterih naših političnih listih. »Jugoslavija«, »Slovenec« in »Novi čas« poskušajo in tekmujejo med seboj, kdo bo zrl več smrdljive gnojnice na učiteljstvo, ki je združeno v »Udruženju jugoslovanskega učiteljstva«, kdo ga bo grše opsoval s najograbnejšimi psokami. Znani »pons asinorum« in šusterščišče »numerirane koeti« so bili v primeru k tem izbruhom pohlevni izrodki podvirane žurnalistične. Nikdar se še ni med Slovenci v kakem listu tako kruto pobijal ugled učiteljstva in se mu jemala čast, nikdar učiteljstvo tako sramotilo pred vsjo javnostjo, kakor je to storila »Jugoslavija« v svojem uvodnem članku z dne 28. septembra 1921 odrekajoč mu značajnost, ko piše doslovno: »Učiteljstvo je blapčevalo doslej še vsem mogotcem, ki so davili in tepali naš narod«. Z dokazi na dan za to trditve, podle duše! Če ni to podlost najgrše vrste, če ni to ostudna laž in sumničanje, potem ne vemo, kaj naj še označimo s to besedo. In zakaj vsi ti izbruhi? Zato, ker so nekateri naši tova-

riši morali pod prisogo izpovedati in izpričati resnico o človeku, ki je uganjal nenravnosti.

Ali naj molče požremo neosnovane napade, sumničenja in obrekovalnja, ali naj potrpežljivo prenašamo, da nam ljudje Peskove sorte mečejo take psokve v obraz? Nikoli in nikdar! Če bi storili to, bi pokazali, da nismo vredni imena učitelja, da nam je učiteljski ugled prazna beseda, naša čast prazna pena; potem to zahtevamo nikdar več, da nas še kdo vpoštevja.

Da izve naša javnost, da si ne pustimo pobijati svojega ugleda in teptati časti, podajemo sledeči protest in izjavo:

1.) Ljubljansko učiteljsko društvo, ki je včlanjeno v UJU, poverjeništvu Ljubljana, zbrano na svojem zborovanju dne 4. oktobra 1921, protestira najodločnejše proti ostudnim izbruhom in neosnovanim napadom »Jugoslavije«, »Slovenca« in »Novega časa« na učiteljstvo.

2.) Zahtevamo za kruto žaljenje vsotga v UJU vdrženega učiteljstva polno zadoščenje.

3.) Ako ne dobimo zadoščenja, si ga bomo znali sami priboriti.

4.) Zahtevamo od učne uprave, da nas štiti pred tako podvirano žurnalistikom.

Za izjavo so glasovali vsi navzoči ljubljanski učitelji in učiteljice, proti sta glasovala samo narodna socialca Ambrožič in Repovš, ki sta celo funkcionarja društva in morata seveda izjaviti svoje posledice vso soglasno obsodbe.

Sprejet je bil tudi predlog, da se izjavi in protest objavi v »Učiteljskem Tovaršišu«, »Jutru« in »Slovenskem Narodu«.

Ukinjenje medicinske fakultete?

Beograd, 4. okt. (Izv.) Jutri dopoldne bo imel ministrski svet sejo, na kateri se bo razpravljalo o budžetu ministrstva prosvete. Z ozirom na finančni položaj države so nameravali predlagati ukinjenje nekaterih srednjih šol v Srbiji in Crni gori ter medicinske fakultete v Beogradu in Ljubljani.

MEZDNO GIBANJE V ZAGREBU.

Zagreb, 4. oktobra. Zasebni nastavljeni v Zagrebu so izročili delodajalcem spomenico, v kateri zahtevajo povišanje mesečnih plač za 30 do 40 odstotkov. V petek dne 7. oktobra bodo imeli zasebni nastavljeni zborovanje, na katerem bodo razpravljali o svojih zahtevah. Nekatera podjetja so povišala svojim nastavljenem plače za 25 odstotkov. Tudi zagrebški grafični delavci so imeli v nedeljo sestanek zaradi pogajanj z delodajalci glede določitve novih mezd.

ZAHTEVE NAŠIH POŠTARJEV.

Beograd, 4. oktobra. Poštino in brzojavno osebe je poslalo zakonodajnemu odseku spomenico, v kateri zahteva, naj se poštini organizem razpravi kot posebna avtonomna ustanova.

GLAD V RUSIJI.

Moskva, 4. okt. Po poročilu urada za ljudsko zdravje znaša število gladujočih otrok v Rusiji 4.701.000. V guberniji Caric in so razširila legar. V gubernijah, kjer divja lakota, je zbolelo nad 60.000 oseb. Največ oseb zbolni na koleri, griži in trebušnem legarju.

Moskva, 4. okt. »Pravda« piše, da prebivalstvo ob Volgi silno trpi vled lakote. Posebno so prizadeti otroci saratovske gubernije. V tej guberniji je bolnih 822 tisoč 679 otrok v starosti od enega do šestnajstih let. Bolnišnice in otroški domovi niso v stanju sprejeti toliko otrok, še manj pa, da bi jih vzdrževali. Prosjačenje je na dnevnem redu. Državne organizacije se herojsko trudijo, da bi odposlele tam razmeram. Ves trud pa je zapostavljen, ker je lakota vse preveč razširjena.

Beograd, 4. oktobra. Ministrstvo za prosveto je končalo razpravljanje o zakonu glede vsesučilšč ter srednjih in osnovnih šol.

Iz zakonodajnega odbora

Beograd, 4. oktobra. (Izv.) Na današnji seji ožjega odbora zakonodajnega odbora se je razpravljalo o zakonu o centralni upravi. Sklenjeno je bilo, da se kompetenca poselnih ministrstev odredi z zakonom, njihova organizacija pa uredbenim potom. Sprejeta je bila določba o državnih podtajnikih s tem, da morajo leti prisostvovati tudi sejam ministrskega sveta. Vprašanje njihove odgovornosti bo regulirano v zakonu o ministrski odgovornosti. V vsakem takem ministarstvu bo šef vseh oddelkov vrhovni načelnik. Zivahna razprava se je razvila o določbi, ki predvideva za ministre osebno kabinete. Večina se je izjavila proti privatnim kabinetom in zahtevala, da bi v takem osebnem kabinetu mogel biti edino pravi državni uradnik. Do glasovanja o tej točki ni prišlo. Vršilo se bo na prihodnji seji dne 8. oktobra dopoldne. Za poročevalca v plenumu je izvoljen dr. Jerjav.

PRED VELIKIMI SOCIJALNIMI BOJI

Pariz, 3. oktobra. Strokovna organizacija stavbnih delavcev v Parizu je sklenila stavkati, da prepreči znižanje mezd.

London, 3. oktobra. Kakor poročajo listi, je današnja konferenca med Lloyd Geomem ter industrijskimi in bančnimi izvedenci pojasnila položaj. Lloyd George je, kakor javljajo listi, prejel jako resna poročila o brezposelnosti in o možnosti velikih demonstracij brezposelnih; takojšnja izjava o nameni vlade je sedaj potrebnejša kakor kdaj prej.

Zeneva, 4. oktobra. V Švici se znižujejo mezde. Istočasno povišujejo industrije delovni čas od 48 na 52 tedenskih ur.

URKANI IN POZARI.

London, 4. oktobra. V Kanadi je divjal strašen orkan. V Ostarin in Quebecu je razkril mnoge hiše in potrgal telefonske in brzojavne zveze. Mnogo oseb je bilo ranjenih.

Split, 4. oktobra. Predvčerajšnjim je nastal v skladišču cementne tovarne »Majdan« pri Solinu požar. Ker je bilo v skladišču mnogo eksplozivnih snovi, so se dogodile velike detonacije.

Moj govor v Srbiji

Iz «Slovenca» z dne 1. oktobra 1921.
223 posnemam, da so se neki pristaši SKS in SLS znašli v bratskem objemu in si podali roke v složenem nastopu proti učiteljstvu pripadajočemu JDS. Naj govorim odkrito, po dejanjih: Prijatelj iz izleta, kaj sem vam dejal ob poslovnem banketu v Beogradu?

«Med izletnike se je urinilo nekaj ljudi, ki bi storili boljše, da so ostali doma», tako pravi menda Kmetijski list. Verujem vam, vsaj to sem čutil že mesec prej, ko sem pri tajniku Kmetijske družbe povprašal, če me bodo vsprejeli, da si morem pravočasno preskrbeti potrebnega dopusta. Nisem bil baš prijazen odzval, četudi sem se skliceval, da imam kot samostojen posestnik na izletu iste pravice kot kak trgovec, gostilničar ali kaj sličnega. Dotlej tudi nisem vedel, da so nam naši otroci «luksus» in da imamo učitelji res dobre plače. Utemeljeno se jim je moralo zdeti njihovo naziranje, zato nisem bil prav nič razočaran, ko so me pisemno zavrnili, tembolj pa sem se čutil, ko sem bil zadržan in pozvan k izletu. Hladen sprejem smo čutili učitelji že na kolodvoru, hladno je bilo obnašanje napram nam vsem na vsej vožnji tja proti Beogradu in še hladneje nam je bilo tedaj, ko so zabranili tovarišu g. Č., da bi se v pričo narodne vlade smel oglašati. Dotlej sem molčal tudi jaz. Ko pa so rastli govorniki kakor gobe po dežju, sem sprevidel, «kam pes tace moli», zato sem se dvignil in «zagrešil» prvo «nečuvnost», da sem se strmečemu občinstvu, vladni in časopisnim dopisnikom izdal kot

učitelj in (bog mi odpusti greh) tudi kot demokrat! Napil sem namreč navzočemu min. g. Svetozarju Pribičeviću kot velikemu branilcu naše kulture, najboljsem graditelju in vzdrževalcu notranjega državnega reda. Je li bilo neprijetno slišati, da učiteljstvo narodu iz semena vzgaja drevesca, ki mu tvorijo plodovite sadovnjake, dočim si s isto vnašo prizadeva vzgojiti mladinski naraščaj v jednat, državotvoren element? Nasprotno pa je res moral neprijetno dimiti onega, ki se čuti prizadetega, če zahtevamo, da se vzgoji čut dolžnosti do države vsem, ki iščejo od nje pravice? Tu smo se spoznali, kaj ne? Sem li govoril razločneje?

«Tovariš Sanein me je v Smederevu v temperamentnem govoru zavrnil, branec čast «naše» duhovščine». Pravi «Slovenec». Prijatelj, koga sem jaz napadel in kako? Po nagovoru gospoda popa Milana Popovića, ki je v lepih variacijah razpredel divni izrek sv. Save: «Brat mi mio, koje vere bio», sem se res drznil izreči, da se ne čudim narodni navdušenosti preprostega seljaka, če ga vodi s takim duhom prežeta duhovščina. Žal pa, da sme naša duhovščina šele preko Rima do naroda, oziroma narod do duhovščine. Slučaji (škof g. Karlin) Trst, Reka, Istru. Isto je trdil g. Sanein, ki pa se tudi ni z besedico dotaknil «naše» duhovščine, temveč le one v zasedenem ozemlju. Vsako drugačno poročanje listov je lažljivo. Pri «Slovencu» nič čudnega.

«Srbji so spoznali, da govori iz Lapajeta politična strast». Tako? Naša skupina je hodila po najbolj radikalnih krajih in iz samega političnega srca me

je g. Sanein Prokle poljubil kot Srb na naslov vseh Slovencev. — Zakaj sedaj potvarjajo klerikalni listi resnico?

«V vsem je govoril nadučitelj L. le dvakrat in obakrat dobil zaslužen odgovor». Kdo je pa govoril v Požarevcu o delu, narodnem gospodarstvu, razpadli Rusiji, delamoznosti, vzgoji čvrstega narodnega naraščaja? Niste mogoče vi dobivali odgovora, oziroma svarila za večno proslavljanje gostoljubnosti, ki se je čulo po pet ali po šestkrat na večer? Nisem li jaz javno trdil, da nisem prišel v Srbijo manifestirat, temveč le, da proučimo narodno gospodarstvo, življenje preprostega seljaka? Če ste vi imeli drugačne namene, je bila vaša dolžnost, da ste nas o tem obvestili, manifestirat grem jaz lahko z učitelji.

In v Nišu na grobovih narodnih mučenikov, nisem li govoril na prošnjo izletnikov seljakov, četudi proti volji izletnikov neseljakov, pristašev SKS, ki so se kmetje «res» že v vagonih iz njih norčevali, češ da ne znajo orati, ne sejati. (Hočete imen? Res, da sem dobil odgovor za svoja izvajanja, ta odgovor je bil, da so me obsuli g. niški komandant in drugi gospodje oficirji, ki so me povedli na svoj avto in z njim na Cegro, k Čelekuli in nazaj v mesto, kjer smo še dolgo med seboj kramljali. Ni li res, prijatelj Grad iz Beričevca?

Kaj pa na Sindjelčev grobnici? Upa li vi, pristaši SLS, svetu razodeti one ginitivne govore in prizore med katoliškim župnikom dr. L. in pravoslavnim proto? Nisem li jaz na banketu naglašal oni zgodovinski moment, ko sta se v pričo nas ujedinjali «naši» veri preko Rima in Ca-

rigrada, ujedinjali v odkritosrčni domovinski ljubavi? Zakaj molčite o tem dogodku, smo ga li mi povzročili, kaj?

In vi pristaši SKS, kaj pa niški govor g. poslanca Mramolje? Ni li bil več kot političen? Govorite še o njem! Povejte prijateljem SLS, kako ste vi ognjevitoprtrjevali njegovim izvajanjem o onih, ki se «vas morajo bati»! Le z resnico na dan!

Kaj pa moj potovalni resumé v Dobričevem? Govoril sem vam v svojem imenu v vsem, kar sem videl. Govoril istinito, poudarjal, da je srbski narod gospodarsko kulturno višje nad nami, o književnosti kmetijski izlet ni opravičen presojeti.

O tej temi sem itak namenjen spopadati svoje začasne potopise, čakam le, da se mi poleže delo. — Na govor v Čupriji ali Dobričevem me je res očepnil g. tajnik družbe, toda kakor mi je g. S. zatrjeval, bolj zato, ker sem menda posegel v njegove pravice kot voditelju izleta, prijatelj G. pa mi je zatrjeval, da nas «gospoda» ne more zaradi tega, ker bi kmalu izgledalo, kakor da smo učitelji priredili ta izlet.

Da moji govori niso bili neumestni, bi vendar morali priznati, ker ste sami lahko se prepričali, da so mi ravno pravi seljaki v Nišu vse vprek čestitajoč stiskali roke (če vam niso, ne morem pomagati), me ponovno nagovarjali, da bi govoril in celo sam g. Sanein me je pozval, da sem nazdravil v Orebovici šoli in učiteljstvu, istotako me je iskal v Čupriji, da bi govoril zbrani mladini. Da so me v Požarevcu med govorom naši srbski in slovenski seljaki opetovano z

odobravanjem in ploskanjem zadrževali menda ne bo smatrati, da sem govoril «neumestno», da mi je v Dobričevem v pričo vseh navzočih čestital g. vsučilski docent g. prof. J. proseč me, naj svoj govor objavim, mi je v tako zadoščenje, da mi ga nihče ne more omalo-vačevati. Na razstanku na ljubljanskem kolodvoru sta mi dejala 2 preprosto ob-lečena seljaka dobesedno: «Hvala vana, gospod nadučitelj, za vaše lepe govore! Seveda, če se je čutil mogoče kak inag-nat poniznega, ker ima slučajno beto-nirane in lepo prebarvane hleve, mu be-di povedano, da po njegovih poslopih ne moremo še ceniti vse Slovenije. Tudi jaz bi rad imel vzorne hleve, a imam pri-podelitvah podpor to proketo smolo, da se pišem za Lapajeta. — Prijatelj G. iz B., se boš li še upal vztrajati na svo-jem vabilu, da pridem predavati o Srbiji v tvoje malo selo? Če ne upaš po me, pa hajdi po one, ki seljačijo po mestnem tlaku! In vi prijatelji, šolski tovariši, se-daj se šole lahko čudite moji vstrajnosti napram levici in desnici. Vam nisem za-trjeval, da blato ne odletava samo z enega kolesa?

In še onemu, ki je hotel izlet porabiti v to, da je naše seljake bujkal proti učiteljskim plačam! G. Č. je fin mož in se je le omejil na to, da je nabujskane pončil o intimnosti položaja, jaz sem pa bolj rovtarski in ne zamerite, da sem v Mladencu takoj osebno lopnil po vas! Ni moja navada, da bi se pred komurko-li potuhnili. Sramota le, da celo v Srbiji delujete z istim orožjem, ki smo ga va-jeni s klerikalnih shodov po naših selih.

Prihodnji teden prične izhajati novi podlistek „JUTRA“, namreč senzacionalni moderni roman

Claude Farrère-a:

„Morski ropar.“

Naročite pravočasno „Jutro“. Mesečna naročnina znaša le 5 D, pri prodaji posameznih števk le radi režiije cena višja.

Upravništvo „JUTRO“ v Ljubljani
Sodna ulica št. 6.

Spalna soba za 1 dinar! Kje? Kako?

Le če kupiš tablico za dobrodelno javno tombolo Škola II v Ljubljani, ki se vrši v nedeljo 9. oktobra ob 15. uri na Kongresnem trgu. Razen tega še veliko lepih dobrot. 1608 3-3

1585 Prazne in rabljene 30-15
vreče (diakova)
v vsaki množini po najnižji ceni pri
FR. SIRC, Kranj.

Kupuje
**suhe gobe, fižol,
brinjevo olje.**
Telefon int. št. 9, Kranj.

!!! Ugodna prilika !!! Lep klavir

firme J. B. Streicher & Sohn, zelo dobro ohranjen ter z močnim in čistim glasom, je po ceni na prodaj. Zelo pripraven je za kak veliki salon ali gostilno kakor tudi za pevsko ali plesno solo in vsako glasbeno uporabo. Ogleda in kupi se v Ljubljani, Hranilniška cesta št. 7, druga hišna vrata, 1. nadstropje, vrata 48, vsak dan od 1/1. do 1/2. ure popoldne, v nedeljo pa od 9. do 12. ure opoldne.

Naznanilo.

Naznanjam slav. občinstvu, da kupujem stare obleke, čevlje, pohištvo itd.
Drame Martin, 1672
Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29.

Pisarniškega slugo
mlajšega, zanesljivega, sprejme 1671
Pokojninski zavod, Šolski dvorček 2.
Prosinje z vsemi dokazili do 10. oktobra.

Pozor!
Kupim 50 vagonov lepega bukovega oglja. Ponudbe s ceno na J. Paljevca, Slomškova ulica 21, Ljubljana. 1676 2-1

Krojači

Samostojni, vestni in natančni delavci dobijo takoj trajno delo. Vpraša se: Emon-ska cesta 8, Ljubljana. 1598 15-2

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutru“

Obi. konces. zavod za pokončavanje podgan, miši in mrčesa, Kolodvorska ulica št. 39. 415 52-47

Obvestilo.

Obreščava cenj, odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka. 634 52

Ant. in Jož. Brajer-Kapele
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Morska trava (afrik)

za modroce, na debelo in najceneje pri Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12. 1648 10-2

Ponudite

vse neuporabne zlate predmete: verižice, prstane, obeske, zapustnice, nhrane itd., kateri predmeti vam leže doma in jih 1170 ne nosite 20-20

tvrdki F. CUDEN
trgovina ur, zlatnine in srebrnine, Ljubljana, Prešernova ul. 1.

Krojaški pomočnik

se takoj sprejme za veliko delo. P. Capuder, Ljubljana, Vidovdanska cesta 2. 1609 2-2

JERMENA

gonilna, nanjata, prvovrstna knochova v dimenzijah (širinah) od 80 do 250 mm prodaja po ceni, takoj s skladišča. Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: Frkevič i drug, Zagreb, Mosaliha 5. Telefon 4-45. Ljubljana, Stritarjeva ulica 7, telefon 422.

Postrežkinjo trebam

1578 Dobra plača in hrana 3-3
Mestni trg 19/I., M. P.

Te dni izide nova številka „NJIVE“!

Najstarejša izdelovalnica perila.
Najfinejši izdelek. Perilo po meri.
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

10 vagonov zdravega, trpežnega krompirja, 5 vagonov zimskega sadja, 2 vagona 1^a namiznega kostanja (maroni) je oddati po najnižjih cenah pri OSKARJU MOSES, Ptuj, telefon št. 38. 1647 2-2

JOS. RAVNIKAR
LJUBLJANA 1818 25
zaloga manufakture na debelo.

Zanesljive zastopnike
za prodajo prvovrstnih vin, lastnega pridelka, iz krajev Maribor, Ljutomer, Haloz, Pekre, išče Kletarska zadruga, r. z. z o. z. v Mariboru Cankarjeva ulica 1. 1644 2-2

BETON-ZELEZOBETON
VODNE ZGRADBE
J. LAURENČIČ & CO. STAVBENO PODJETJE
J. LAURENČIČ & CO. STAVBENO PODJETJE
ŽAGE-MLINI-PEZOVJ-HISE-VILE-INDUSTR-STAVBE-MOSTOVI
PRORACUNI-NRORTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Stara tvrdka v Trstu

z lastnimi magacini, specialist v izvozu desk iz bukovega lesa, tanjših desk za ograje (plank) in desk za zaboje, sposobna za fabrikacijo istih ter izdelkov iz trdega lesa sploh, išče reprezentacijo ali drugo ugodno kombinacijo s prvovrstnim jugoslov. lesnim podjetjem. Ponudbe pod „Les“ na upravo „Jutra“.

Čast mi je naznaniti vsem cenj. naročnikom kakor vsemu ostalemu p. n. občinstvu, da bom vodila tvrdko

J. MAČEK

trgovina s konfekcijskim blagom

še nadalje v istem obsegu ter jim zagotavljam isto solidno in točno ter pošteno postrežbo kot doslej.

Nadejam se in prosim, da mi blagovoll cenj. občinstvo ohraniti isto zaupanje in naklonjenost kakor jo je v tako obilni meri izkazovalo mojemu nepozabnemu soprogu.

Priporočam se z vsem spoštovanjem

Julija Maček, lastnica tvrdke J. Maček
Ljubljana, Aleksandrova cesta 3. 1645